

Raport z oceny własnej Wydziału Nauk Społecznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2017/2018

- **Informacje wstępne**

- Informacje o WZJK i KZZJK (*data powołania, składy, opis struktury*)

Dnia 1 października 2017 r. Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia (WZJK) na Wydziale Nauk Społecznych zainaugurował drugi rok swej pracy w kadencji wyznaczonej na lata 2016-2020.

Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia pracował w następującym składzie:

dr hab. Lech Krzyżanowski – przewodniczący, dr Jerzy Gorzelik, dr hab. Grażyna Szumera, dr hab. Mariusz Wojewoda, dr Agata Zygmunt, dr Witold Mandrysz, prof. UŚ dr hab. Marian Mitreğa, dr Paweł Sarna, dr hab. Waclaw Gojniczek, dr hab. Joanna Januszewska-Jurkiewicz, dr Tomasz Iwanek, dr Piotr Machura, dr hab. Agnieszka Turska-Kawa; mgr Karolina Polińska, Magdalena Wiża (studentka).

W skład WZJK weszli, zgodnie z brzmieniem WSZJK, przewodniczący wszystkich Kierunkowych Zespołów Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZZJK). W roku akademickim 2017/2018 działały na Wydziale Nauk Społecznych następujące KZZJK:

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia sztuki

Przewodniczący:

Dr Jerzy Gorzelik

Członkowie

Dr Marta Ostrowska-Bies

Dr Artur Kolbiarz

Dr Mirosława Sobczyńska-Szczepańska

Małgorzata Cebulska (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Filozofia

Przewodnicząca

Dr hab. Grażyna Szumera

Członkowie

Dr hab. Mirosław Tyl

Dominik Stanisławski (student)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Doradztwo filozoficzne i coaching

Przewodniczący

Dr Piotr Machura
Członkowie
Dr Agnieszka Woszczyk
Michał Lutek (student)
Irena Żołnierczyk (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Socjologia

Przewodnicząca
Dr Agata Zygmunt
Członkowie
Dr hab. Rafał Muster
Dr Andrzej Górny
Aleksandra Walczak (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Praca socjalna

Przewodniczący
Dr Witold Mandrysz
Członkowie
Prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódz
Dr Sabina Pawlas-Czyż
Marek Ptak (student)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Politologia

Przewodniczący
Prof. UŚ dr hab. Marian Mitrega
Członkowie
Dr Natalia Stępień-Lampa
Dr Marta Obrębska
Inez Latacz (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Dziennikarstwo i komunikacja społeczna

Przewodniczący
Dr Paweł Sarna
Członkowie
Dr Monika Kornacka-Grzonka
Maja Nadolny (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia

Przewodniczący
Dr hab. Waław Gojniczek

Członkowie
Dr hab. Aleksandra Skrzypietz
Dr Paweł Duda
Mateusz Witek (student)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Turystyka historyczna

Przewodniczący
Dr hab. Joanna Januszewska-Jurkiewicz
Członkowie
Dr hab. Norbert Rogosz
Dr Katarzyna Wilczok
Diana Niedźwiedź (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Bezpieczeństwo Narodowe i Międzynarodowe

Przewodniczący
Dr Tomasz Iwanek
Członkowie
Mgr Tomasz Okraska
Mgr Agnieszka Miarka
Anna Słania (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Środkowoeuropejskie studia historyczne

Przewodniczący
Dr hab. Piotr Boroń
Członkowie
Prof. dr hab. Jerzy Sperka
Alicja Konenc (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Doradztwo polityczne i publiczne

Przewodnicząca
Dr hab. Anna Czyż
Członkowie
Dr hab. Sebastian Kubas
Szymon Kwiatkowski (student)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Kognitywistyka

Przewodniczący

Dr hab. Mariusz Wojewoda
Członkowie
Dr Magdalena Wołek
Dr Sebastian Śpiewak
Olivia Jurczyk (studentka)

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dla studiów III stopnia

Przewodnicząca
Mgr Karolina Polińska
Członkowie
Mgr Paulina Gala-Żaba
Mgr Magdalena Ćmiel
Mgr Grzegorz Bartusiak

- Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

Dnia 21 listopada 2017 r. Rada Wydziału Nauk Społecznych przyjęła w głosowaniu nową wersję Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Od tego dnia obowiązuje ona na wszystkich kierunkach, na których odbywa się kształcenie w Wydziale Nauk Społecznych. Stworzenie nowego systemu stało się konieczne w związku z uchwaleniem licznych zmian w ustawie regulującej funkcjonowanie szkolnictwa wyższego i w aktach wykonawczych do niej. W roku akademickim 2017/2018 system funkcjonował bez zarzutu, zaproponowane rozwiązania sprawdziły się w praktyce, a w odniesieniu do niektórych płaszczyzn można mówić wręcz o dostrzegalnej poprawie.

- Informacje o akredytacjach w jednostce (*o ile były takie w roku 2017/2018*).

W sprawozdawanym okresie na Wydziale Nauk Społecznych nie przeprowadzono żadnego postępowania akredytacyjnego

- Inne

Brak innych uwag

- **Działania na rzecz jakości kształcenia**
- **Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów**

- Informacje o zmianach w programach kształcenia (*jakie kierunki z rozbiciem na formy, stopnie, poziomy*)

W roku akademickim 2017/2018 kontynuowano na wszystkich kierunkach dostosowywanie programów kształcenia stacjonarnych i niestacjonarnych studiów I i II stopnia do wymogów rozporządzenia MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz związanej z nim uchwały nr 51 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w zakresie planów studiów i programów kształcenia. O szczególnie licznych zmianach raportował KZZJK na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, historia sztuki oraz socjologia. W tym ostatnim przypadku zmiany dotyczyły m.in. dostosowania punktów ECTS do liczby godzin przypisanych do określonych modułów i wynikających z tzw. godzin kontaktowych oraz faktycznej pracy studenta. Rozpoczęto również opracowywanie pytań do egzaminów licencjackich i magisterskich. Informacje szczegółowe o tych zmianach znajdują się w raportach złożonych przez poszczególne KZZJK.

- Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

W roku akademickim 2017/2018 uruchomiono środkowoeuropejskie studia historyczne. Program kształcenia dla tego kierunku został opracowany wcześniej. Przy jego konstruowaniu brano pod uwagę wymogi związane z jakością kształcenia. Na kierunku historia sztuki, kontynuowane były prace nad programem kształcenia dla studiów II stopnia, jednak wobec zapowiadanej reformy uruchomienie studiów magisterskich nie jest w najbliższym czasie możliwe. Kontynuowano prace nad przygotowaniem studiów II stopnia na kierunku kognitywistyka. Polegały one na przygotowaniu planów studiów dla poszczególnych specjalności oraz określeniu efektów kształcenia. Na kierunku praca socjalna, rok akademicki 2017/2018 był pierwszym rokiem naboru na studia II-go stopnia. Możliwość wybrania jednej z 4 specjalności następować tam będzie po pierwszym semestrze studiów. Nowe specjalności pojawiły się na kierunku socjologia. Zastąpiły one dotychczas działające: human resources w nowoczesnej organizacji zamiast komunikacja personalna w organizacji oraz socjologia reklamy i komunikacja społeczna zamiast komunikacja społeczna.

- Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Programy studiów realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych są zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Śląskiego, a także z analogicznymi dokumentami określającymi misję Wydziału Nauk Społecznych. W zakresie opisywanym w tym punkcie nie doszło w roku akademickim 2017/2018 do żadnych zmian.

- Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Podobnie jak w roku ubiegłym większość KZZJK uskarża się na niewielki zasób informacji, zwłaszcza statystycznych, dotyczących losów absolwentów. Wśród informacji szczegółowych na uwagę zasługuje informacja od KZZJK na kierunku filozofia, o tym, że w 2017 r. w ramach działalności Biura Karier UŚ odbyło się spotkanie z absolwentami filozofii, którego wyniki (m. in. przeprowadzona ankieta) zostały omówione na posiedzeniu Rady Instytutu. Program kształcenia na kierunku filozofia zakłada monitorowanie karier absolwentów m.in. przez Biuro Karier, ankiety personalne, stowarzyszenie absolwentów. W oparciu o stworzoną bazę danych absolwentów utrzymany jest kontakt z osobami, które ukończyły kierunek filozofia. Z kolei wyniki badań losów absolwentów na kierunku historia sztuki pokazują, że rośnie liczba osób, które po ukończeniu studiów I stopnia kontynuują naukę na innych kierunkach na Uniwersytecie Śląskim. Warto również podkreślić, iż 23 maja 2017 r. Instytut Filozofii zorganizował symposium naukowe „Śląska Kognitywistyka”. Celem symposium był multidyscyplinarny namysł nad podstawowymi problemami nauk kognitywnych, stanem badań kognitywistyki w Polsce, perspektywami jej rozwoju oraz możliwościami, jakie stoją przed studentami kierunku Kognitywistyka. KZZJK na kierunku turystyka historyczna deklaruje, że w kolejnych latach będzie monitorował zawodowe losy absolwentów. Jeżeli znacząco wzrośnie liczba opinii nt. potrzeby szerszego uwzględnienia praktycznego aspektu studiów mimo ich ogólnoakademickiego charakteru, zespół przeanalizuje możliwości wnioskowania o ułatwienie studentom uczestnictwa w kursach i zdobywania uprawnień.

- Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi układa się w sposób właściwy, na co duży wpływ ma większa z każdym rokiem liczba podmiotów wspierających i doradzających poszczególnym kierunkom. Również nabycie stosownej rutyny w takich kontaktach (trwających już od kilku lat) ułatwia formułowanie pytań, postulatów i uzyskiwania cennych informacji. Wśród nowych podmiotów z którymi rozpoczęto współpracę na kierunku doradztwo polityczne i publiczne należy wymienić Fundację Akademicką IPSO ORDO, a na historii sztuki Muzeum Górnośląskie w Bytomiu. Na kierunku socjologia, dnia 26 czerwca 2018 roku odbyło się spotkanie członków Rady Programowo-Biznesowej, funkcjonującej przy Instytucie Socjologii, w którym uczestniczyli przedstawiciele: Instytutu Socjologii, Centrum ds. Badań Naukowych i Współpracy z Gospodarką, SPIN-US sp. z o.o., Rady Programowo-Biznesowej funkcjonującej przy IS UŚ, Plymouth Business School. Podczas spotkania zaprezentowano profil absolwenta studiów socjologicznych oraz przedstawiono przykłady dobrych praktyk związane z pozyskiwaniem interesariuszy zewnętrznych. Podobnie jak w latach ubiegłych szczególnie intensywny kontakt z interesariuszami zewnętrznymi praktykuje się na kierunku praca socjalna. Prócz realizacji podstawowych celów wspomnianych inicjatyw współpraca ta pozwala na wymianę opinii na temat kierunków i potrzeb kształcenia w zakresie Pracy Socjalnej, widzianych z bardzo różnych perspektyw zawodowych i organizacyjnych.

- Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Wzorce międzynarodowe próbuje się nadal w szerokim zakresie zaadaptować do polskich warunków. Na kierunku filozofia korzysta się z rozwiązań wypracowanych m.in. na Uniwersytetach w Edynburgu, Londynie, Bremen, Osnabrück, Tübingen, Maryland Baltimor, MIT Boston. Na wszystkich kierunkach kontynuowany jest proces wprowadzania rozwiązań zgodnych ze wzorcami procesu bolońskiego. Częstym zjawiskiem jest konsultowanie zmian programowych z pracownikami, którzy mieli okazje przebywać na stażach/wyjazdach stypendialnych w jednostkach zagranicznych na pokrewnych kierunkach.

- Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Podobnie jak w poprzednich latach, czyniono zadość zaleceniu zwracania uwagi na potrzeby

rynku pracy przy zmianach programowych. Kierunkowe zespoły nie raportują o istotnych zmianach w tej dziedzinie, ani o pojawiających się zagrożeniach. Poprawa sytuacji na rynku pracy sprawia, iż łatwiej jest dostosować wymogi programowe do oczekiwań pracodawców, aczkolwiek trzeba mieć na uwadze, że obecny stan przewagi podaży pracy w wielu dziedzinach, może nie okazać się trwały.

- Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

Poszczególne kierunki nadal informują o pojawiających się trudnościach w szybkim otrzymywaniu zbiorczych danych. W tej dziedzinie szwankuje przepływ informacji o wynikach ankiet i wnioskach z nich płynących.

- **System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków**
 - Proces weryfikacji efektów kształcenia (*czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk*)

Na wszystkich kierunkach zostały określone modułowe efekty kształcenia. Stale doskonalone są również metody ich weryfikacji. Poszczególne kierunki nie zgłaszają istotnych problemów z tym związanych, podobnie jak z kryteriami ocen i realizacją praktyk. W przypadku niektórych kierunków weryfikacja efektów kształcenia prowadzi do szerszych wniosków dotyczących systemu edukacji. I tak KZZJK na kierunku historia sztuki nadal zwraca uwagę na zaległości wynikające z ułomności systemu kształcenia przedakademickiego. Interesującym przejawem dobrych praktyk jest tu zorganizowanie konkursu na najlepszą pracę licencjacką. W roku akademickim 2017/2018 wprowadzono zwyczaj publicznej prezentacji prac nominowanych do nagrody.

- Zasady dyplomowania (*czy są sformułowane i stosowane*)

Proces dyplomowania realizowany był w oparciu o obowiązujący *Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim* oraz przyjęty na poszczególnych kierunkach *Regulamin Dyplomowania*. Wszystkie prace dyplomowe i ich recenzje zostały wprowadzone do systemu APD i poddane kontroli antyplagiatowej. Poszczególne KZZJK przeprowadziły analizę wyników dyplomowania w oparciu o dane pozyskane z systemu USOS. Nie stwierdzono przypadków mogących budzić wątpliwości odnośnie poprawności przebiegu procesu dyplomowania. Na kierunku historia sztuki

zachowano sformułowane wraz z powstaniem kierunku zasady dyplomowania. W celu osiągnięcia wysokich efektów kształcenia student musi zdać egzamin absolutoryjny i obronić napisaną w ciągu dwóch lat pracę licencjacką. Na kierunku historia sztuki zgłoszono szereg propozycji dotyczących formuły obron prac dyplomowych, które w części mają zostać wdrożone w kolejnym okresie sprawozdawczym. Na kierunku politologia zaproponowano przygotowanie zestawów pytań do losowania na egzaminie dyplomowym, sprofilowanym dla poszczególnych specjalizacji. Wejdzcie w życie, w 2019 r. Na kierunku praca socjalna zasady dyplomowania są wyraźnie sformułowane i stosowane. Dyplom końcowy na tym kierunku przyjmuje formę projektu socjalnego. Wśród zasad dyplomowania znajduje się nie tylko wspólnie przyjęta i stosowana przez promotorów struktura projektu socjalnego, ale przede wszystkim fakt, że projekt ten powinien być zrealizowany w praktyce. Wynika to z założenia, że studia na kierunku praktycznym muszą wyposażać absolwenta nie tylko w wiedzę, ale również kompetencje i umiejętności praktyczne, które mogą być potwierdzone poprzez praktyczną realizację projektu socjalnego. Na kierunku turystyka historyczna analiza wybranych prac obronionych w 2018 r. wskazuje, że autorzy posiadają znajomość podstawowych zasad warsztatu nauk humanistycznych, prace przygotowane zostały, w większości, z niezbędną starannością. Sposób sformułowania tematu, zastosowane metody zbierania materiału źródłowego i jego analiza, dobór literatury przedmiotu, objętość, struktura pracy spełniają kryteria właściwe dla pracy licencjackiej. Poważnym problemem pozostają umiejętności językowe dyplomantów i niedoskonała umiejętność formułowania precyzyjnych wypowiedzi.

- Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (*w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych*)

Weryfikacja efektów kształcenia podlega stałemu monitorowaniu. W pierwszej kolejności przez samego weryfikującego. Z kolei monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia realizowane jest również przez KZZJK przez analizę sylabusów (tu zwłaszcza w zakresie terminowości oraz treści – tak na kierunku socjologia i praca socjalna); monitorowanie realizacji efektów kształcenia w ramach praktyk studenckich, przeprowadzenie analizy wyników sesji egzaminacyjnych; przeprowadzenie analizy prac magisterskich i licencjackich obronionych w roku akademickim 2017/2018.

- **Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej**
- Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

Zadania w postaci objęcia w ciągu roku akademickiego każdego pracownika realizującego zajęcia dydaktyczne procesem ankietowania nadal nie udało się zrealizować, co nie zmienia faktu, iż odsetek ankietowanych pozostaje bardzo wysoki. Wyniki, po ich uśrednieniu, w przypadku wszystkich kierunków okazały się więcej niż dobre. W skali wydziału uśrednione oceny z ankiet mieszczą się między 4,30 a 4,80, a więc pozostają na poziomie minimalnie niższym niż w roku akademickim 2016/2017. Incydentalnie pojawiają się wyniki niższe niż 4,0 (informuje o tym m.in. KZZJK na kierunku turystyka historyczna oraz socjologia). Podejmowane są działania zmierzające do wykrycia powodów oceny znacząco niższej niż przeciętne oraz wdrożenia działań zaradczych. Nowym, ale istotnym problemem stała się w sprawozdawanym roku akademickim sprawa konsekwencji prawnych wyniku ankiety. Kierunkowe zespoły za niewłaściwą praktykę uznały wprowadzanie w konkursach na poszczególne stanowiska, zwłaszcza naukowo-badawcze, sztywnych wymogów dotyczących średniej z ankiety studenckiej.

- Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*)

Nadal raportuje się o przypadkach nie przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych, przy czym sytuacja taka zachodzi tylko, gdy ani ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych nie zawierały wskazań do takich hospitacji, ani nie pojawili się na danym kierunku nowi wykładowcy. Hospitacjami objęto szczególnie dużą ilość zajęć prowadzonych przez doktorantów (np. turystyka historyczna). W roku akademickim 2017/2018 nadal na zdecydowanej większości kierunków przeprowadzono hospitacje w liczbie od 1 do 4 w ciągu roku. We wszystkich przypadkach raportuje się, iż hospitacje przyniosły w pełni zadowalający efekt. W niektórych przypadkach zwraca się szczególną uwagę na ciekawy sposób prowadzenia zajęć, jak i wiedzę oraz umiejętności prowadzących.

- Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2017/2018 nie przeprowadzano oceny okresowej pracowników. Odbывała się ona w latach ubiegłych. Konkluzje wynikające z przeprowadzanych wówczas procedur pozostają nadal aktualne

- Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

KZZJK na Wydziale Nauk Społecznych nie raportują o zagrożeniach w zakresie wymogów formalnych odnoszących się do kadry dydaktycznej. KZZJK na kierunku praca socjalna zwraca uwagę na brak możliwości zlecenia zajęć dydaktycznych pracownikom zewnętrznym, specjalistom w swoich dziedzinach. W przypadku kształcenia do profesji jaką jest zawód pracownika socjalnego o jakości kształcenia świadczy możliwość dostępu do interdyscyplinarnej wiedzy wynikającej z praktycznego doświadczenia osób realizujących/współrealizujących niektóre moduły. Brak takiej możliwości pozbawia studentów możliwości skonfrontowania wiedzy teoretycznej z formą doświadczenia praktycznego. Ta sama krytyczna uwaga, z punktu widzenia jakości kształcenia dotyczy wciąż zwiększającej się tendencji do zlecania realizacji zajęć ćwiczeniowych doktorantom, którzy jako doktoranci Instytutu Socjologii po pierwsze nie zawsze mają zaplecze edukacyjne w ramach określonego kierunku kształcenia, a dodatkowo realizację zajęć dydaktycznych muszą łączyć z innymi obowiązkami natury zawodowej. Na kierunku turystyka historyczna zwraca się uwagę na to, że należałoby przeanalizować możliwość utworzenia w ramach Instytutu struktury niezależnej od podziału na zakłady, która mogłaby koordynować zajęcia dydaktyczne i prace badawcze z zakresu turystyki historycznej (przykładem może być funkcjonująca w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego Pracownia Turystyczna).

- **Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się**
 - Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów
 - *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych,*

Seminaria magisterskie prowadzą samodzielni pracownicy nauki, licencjackie, pracownicy samodzielni, a na kierunku praca socjalna – nauczyciele akademicki, posiadający minimum

stopień doktora, będący jednocześnie specjalistami z zakresu pracy socjalnej. Jedynie KZZJK na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, po analizie zakresu i jakości opieki naukowej w ramach seminariów dyplomowych raportuje, że studenci wskazali na występujące problemy, takie jak: słaby kontakt z promotorem, zwłaszcza za pośrednictwem poczty elektronicznej (niektórzy promotorzy nie obsługują e-maila), brak terminowości ze strony promotora, nieregularne odbywanie seminariów.

- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami,*

Jest realizowana we właściwym zakresie. W stosunku do roku ubiegłego nie nastąpiły żadne zmiany

- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach,*

Jest zapewniona. Należałoby jednak zwrócić uwagę na to by nauczyciele akademicy nie planowali dyżurów w terminach, w których odbywają się Rady Wydziału czy inne regularnie odbywane posiedzenia kolegialne, gdyż część pracowników na nie uczęszcza, nieraz kosztem konsultacji.

- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus),*

Dostępność wymienionych pracowników jest zapewniona. Bez zmian w stosunku do roku ubiegłego

- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia.*

Bez zmian

- Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie
- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*

Na ogół wystarczająca, jakkolwiek szereg KZZJK zwraca uwagę na mankamenty w tej

dziedzinie. I tak, niektórzy prowadzący dysponują zbyt małymi gabinetami w porównaniu do liczby studentów w grupach seminaryjnych. Ponadto, że na Wydziale Nauk Społecznych nie działa sieć Wi-Fi, która jest potrzebna, m.in. do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),*

Nie zgłoszono uwag w tym zakresie

- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe),*

Na Wydziale Nauk Społecznych funkcjonuje biblioteka oraz czytelnia, która umożliwia korzystanie ze swoich zbiorów. Atutem całego Wydziału jest również położenie w bliskim sąsiedztwie Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej.

- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*

W ostatnich latach znacząco poprawiło się wyposażenie sal w sprzęt multimedialny, choć nadal notuje się tu pewne braki. W odniesieniu do części sprzętu, w związku z dłuższym okresem ich eksploatacji, sprzęt wymagałby wymiany bądź naprawy. Nieustającym problemem jest dostęp do sprzętu komputerowego, jakim dysponują nauczyciele akademicy. Raportuje KZZJK na kierunku praca socjalna, że nauczyciele zatrudnieni w Studium Pracy Socjalnej dysponują dostępem do jednego komputera, zlokalizowanego w pokoju 048a, który pełni jednocześnie rolę gabinetu, jak i sali zajęciowej, co w sposób oczywisty utrudnia pracę.

- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Na ogół bez zarzutu. Tak jak w roku ubiegłym wątpliwości budzi sprawa zbyt krótkich przerw między zajęciami (5min). Na problem ten zwracają uwagę zarówno studenci jak i pracownicy. Kolejnym problemem jest nierówna liczebność grup zajęciowych. Wynika to z tworzenia zbyt dużych limitów miejsc w grupach przy procesie rejestracji na zajęcia. Nieraz skutkuje to sytuacją, gdy na jednym roczniku w czterech grupach jest ponad trzydziestu studentów, a w ostatniej grupie dziesięciu. Prowadzi to do obniżenia poziomu jakości kształcenia, na co zwracają uwagę zarówno prowadzący zajęcia, jak i sami studenci.

- **Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia**
 - Stan wdrożenia *Karty kierunku*

Prace są finalizowane, a na większości kierunków ukończone

- Publikowanie sylabusów

Sylabusy, na bieżąco aktualizowane, znajdują się w systemie elektronicznym, łatwo dostępnym dla wszystkich zainteresowanych. Ponadto dostępne są na stronach internetowych poszczególnych kierunków, a także na indywidualnych stronach pracowników.

- Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Bez zmian w stosunku do roku ubiegłego

- Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Bez zmian w stosunku do roku ubiegłego

- **Informacje o najważniejszych przejawach aktywności studentów i doktorantów**
 - *działalność organizacji studenckich i doktoranckich (w szczególności kół naukowych),*

Jak w roku ubiegłym

- *udział studentów i doktorantów w badaniach prowadzonych w jednostce,*

Jak w roku ubiegłym

- *nagrody, wyróżnienia i stypendia zewnętrzne uzyskane przez studentów i doktorantów,*

Nie odnotowano

- *udział studentów i doktorantów w programach wymiany krajowej i międzynarodowej.*

Jak w roku ubiegłym

- **Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.**

KZZJK na kierunku bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe zwraca uwagę na zalety płynące ze znacznej liczby szkoleń organizowanych na Wydziale Nauk Społecznych oraz wyjściowych, które odbywają studenci w ramach poszerzania kompetencji w zakresie studiowanej problematyki. KZZJK na kierunku filozofia raportuje, iż organizowane są spotkania ze studentami po zakończeniu każdego semestru studiów w celu zebrania informacji zwrotnych na temat organizacji studiów, udzielanego wsparcia, obsługi administracyjnej oraz jakości zajęć dydaktycznych. Pracownicy Instytutu Filozofii angażują się ponadto w doskonalenie kształcenia w ramach kursów na ogólnodostępnej platformie e-learningowej UPGOW:

T. Czakon – Główne problemy filozofii społecznej;

D. Ślęczek-Czakon – Bioetyka;

M. Wojewoda – Etyka gospodarcza;

J. Jaworski (doktorant) – Filozofia przyrody.

W ramach Centrum Kształcenia na Odległość UŚ Instytut Filozofii organizuje 20 użytecznych dydaktycznie kursów dostępnych dla studentów UŚ:

Wykłady:

T. Czakon (3) Etyka społeczna, Filozofia polityki, Filozofia społeczna;

D. Ślęczek-Czakon – Problemy etyki zawodowej;

G. Besler (3) – Metodologia, Metody filozofii i ich zastosowanie, Filozofia analityczna;

T. Kubalica – Historia filozofii nowożytnej;

A. Noras – Historia filozofii nowożytnej i współczesne

Instytut organizuje ponadto corocznie „olimpiady filozoficzne” dla uczniów szkół średnich. W ramach cyklu „Źródła kultury europejskiej” zorganizowano w roku akademickim 2017/2018 wykłady promujące i popularyzujące filozofię wśród młodzieży szkolnej. KZZJK na kierunku politologia informuje, że dobrą praktykę stanowi wykorzystanie przez niektórych pracowników narzędzi cyfrowych w procesie nauczania np. aplikacji Kahoot, Quizizz, Menimeter, Padlet, Learning Apps. Umiejętność stosowania narzędzi cyfrowych pracownicy zdobyli podczas Otwartych Spotkań Dydaktycznych organizowanych przez Centrum Kształcenia Ustawicznego UŚ. Coraz więcej pracowników korzysta także z programu SPSS do opracowywania i prezentacji danych. Dobrą praktyką na kierunku praca socjalna pozostaje długoletnia i intensywna współpraca z licznymi interesariuszami zewnętrznymi, która wpływa na ewoluowanie programu kształcenia, oraz pozwala obserwować nowe tendencje, zmiany i potrzeby rynku pracy. Relacje

te pozwalają również na osiągnięcie niezbędnych umiejętności praktycznych w ramach praktyk zawodowych, ale i realizacji w praktyce końcowych projektów socjalnych. KZZJK na kierunku socjologia: łączenie różnych form oceniania efektów kształcenia studentów w ramach jednego modułu np. sprawdzianów pisemnych i/lub ustnych ze sprawdzianami praktycznymi i/lub problemowymi. KZZJK na kierunku turystyka historyczna zwraca uwagę, że wobec specyfiki kierunku należy podkreślić starania prowadzących, by maksymalnie wykorzystywać możliwości organizowania wycieczek łączących się z programami realizowanymi podczas studiów licencjackich. Bariery, która hamuje szersze rozwinięcie tych działań są koszty, choć podkreślić należy, że nauczyciele akademicy wykorzystują często swoje kontakty i instytucje współpracujące z IH aby obniżyć koszt wycieczek.

Katowice, 6 stycznia 2019 r.

Sporządził, na podstawie raportów KZZJK

dr hab. Lech Krzyżanowski

Pełnomocnik Dziekana Wydziału Nauk Społecznych ds. Jakości Kształcenia